

Dialogowe struktury etotyczne¹

Katarzyna Budzyńska^{A,B} & Marcin Koszowy^C

^A Instytut Filozofii i Socjologii, PAN

^B University of Dundee, Wielka Brytania

^C Uniwersytet w Białymstoku

Celem referatu jest podanie racji na rzecz hipotezy głoszącej, że strukturę strategii retorycznych *argumentum ad verecundiam* (AV) i *argumentum ad ignorantiam* (AI) można objaśnić odwołując się nie tylko do kategorii patosu, tj. oddziaływania na emocje odbiorcy, ale również do kategorii etosu, tj. charakteru i wiarygodności nadawcy komunikatu (Arystoteles, 2001). Przyjęte tu pojęcie etosu stanowi rozszerzenie tradycyjnego, arystotelesowskiego podejścia o perspektywę teorii aktów mowy Austina-Searle'a (Austin, 1962; Searle, 1969) – przez etos będziemy rozumieli uprawnienie mówcy do nadania aktu mowy (Budzyńska, 2010). Przykładowo, w wypadku aktu mowy „proszę natychmiast opuścić ten budynek”, źródłem etosu, czyli uprawnienia do wykonania fortunnego rozkazu, może być to, że nadawca jest pracownikiem ochrony tego budynku.

Typowymi zabiegami perswazyjnymi stosowanymi w ramach strategii retorycznych *argumenta ad* (Budzyńska and Reed, 2012; Budzyńska and Witek, 2014) jest bądź wzmacnianie etosu nadawcy (np. przez odwołanie do autorytetu) bądź atakowanie etosu oponenta (np. przez atak personalny). W referacie skoncentrujemy się na dwóch wybranych technikach, których celem jest atak na etos: AV („odwołanie do nieśmiałości”) i AI („odwołanie do niewiedzy”). Źródłem inspiracji dla zdefiniowania tych strategii jest ich tradycyjne rozumienie wprowadzone przez Locke'a, według którego są to zabiegi stosowane w celu osiągnięcia

¹Autorzy chcieliby serdecznie podziękować współautorom badań przedstawionych w tym streszczeniu: Rory'emu Duthie i Barbarze Konat (University of Dundee, Wielka Brytania). Autorzy dziękują również za finansowe wsparcie ze strony NCN w ramach grantu 2011/03/B/HS1/04559 oraz ze strony Innovate UK w ramach grantu 101777.

przewagi nad oponentem w celu zablokowania jego skutecznej riposty (Locke, 1836, IV, iii). Ujęcie Locke’owskie zostanie w referacie poszerzone o kategorię etosu: AV, np. „jak śmie Pan podważać stanowisko eksperta?”, polega na wykluczeniu odbiorcy z kręgu osób uprawnionych do nadania określonego aktu mowy (przy jednoczesnym podkreśleniu przynależności nadawcy do tego kręgu), natomiast AI, np. „skoro nie potrafi Pan uzasadnić głoszonego stanowiska, nie muszę chyba już dłużej nikogo przekonywać, że jest ono fałszywe”, atakuje etos poprzez wskazanie na niemożność uzasadnienia przez oponenta głoszonej przez niego tezy.

Punktem wyjścia prezentowanych badań jest analiza wybranych fragmentów dyskusji i debat polityczno-społecznych, której efektem jest opracowanie korpusu Rhetorical Strategies (<http://corpora.aifdb.org/RS>). Celem aktualnie prowadzonych badań jest zawężenie analiz do bazy Hansard (<http://hansard.millbanksystems.com/index.html>), zawierającej transkrypty debat prowadzonych w Parlamencie Brytyjskim. Skoncentrowanie badań na jednym typie dyskursu pozwoli na eksplorację wskaźników lingwistycznych charakterystycznych dla dyskusji politycznej. Teoretyczną ramę dla prowadzonych badań stanowi teoria zakotwiczenia inferencji (Inference Anchoring Theory, IAT, (Budzyńska and Reed, 2011)). Badania prowadzone są w perspektywie przyszłych zastosowań do automatycznego wydobywania argumentów (ang. *argument mining*, por. (Lawrence and Reed; Budzyńska et al., 2014)) w ich relacji do struktur etotycznych (Budzyńska and Koszowy). Obecnie prowadzone są również badania korpusowe, które pozwolą na identyfikację protokołów dialogowych (Janier and Yakorska, 2016) oraz informacji o sporach i konsensusie (Lawrence et al., w przygotowaniu; Konat et al., w przygotowaniu).

Literatura

Arystoteles. *Retoryka. Dzieła wszystkie*, volume 6. PWN, Warsaw, 2001.

J. L. Austin. *How to Do Things with Words*. Oxford: Clarendon, 1962.

K. Budzyńska. Argument analysis: Components of interpersonal argumentation. In *Frontiers in Artificial Intelligence and Applications*, volume 216, pages 135–146. IOS Press, 2010.

- K. Budzynska and M. Koszowy. Dialogical ethotic structures. *w przygotowaniu*.
- K. Budzynska and C. Reed. Whence inference? In *University of Dundee Technical Report*, 2011.
- K. Budzynska and C. Reed. The structure of ad hominem dialogues. In *Proc. of COMMA*, volume 245 of *Frontiers in Artificial Intelligence and Applications*, pages 410–421. IOS Press, 2012.
- K. Budzynska, M. Janier, C. Reed, P. Saint-Dizier, M. Stede, and O. Yakorska. A model for processing illocutionary structures and argumentation in debates. In *Proc. of the 9th edition of the Language Resources and Evaluation Conference (LREC)*, 2014.
- K. Budzyńska and M. Witek. Non-inferential aspects of ad hominem and ad baculum. *Argumentation*, 28(3):301–315, 2014.
- M. Janier and O. Yakorska. Applying inference anchoring theory for argumentative structure recognition in the context of debate. In *Proceedings of the 1st European Conference on Argumentation (ECA 2015)*, King's College Publication, *w druku*, 2016.
- B. Konat, J. Lawrence, J. Park, K. Budzynska, and C. Reed. A corpus of argument networks: Using graph properties to analyse divisive issues. *w przygotowaniu*.
- J. Lawrence, J. Park, B. Konat, K. Budzynska, C. Cardie, and C. Reed. Mining arguments for mapping controversies in online deliberative democracy and erulemaking. *w przygotowaniu*.
- John Lawrence and Chris Reed. Argument mining. *w recenzji*.
- J. Locke. *An Essay Concerning Human Understanding*. 7th ed. London: Baln, 1836.
- J. Searle. *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge University Press, New York, 1969.